

Květen

V květnu žáci, rodiče i pedagogové sledovali koronavirové zpravodajství ještě bedlivěji než dříve. Opatření vlády se měnila v krátkých intervalech a byla různá v jednotlivých krajích. Celkově se dá říci, že vzhledem ke zlepšení epidemické situace docházelo postupně k rozvolnění jednotlivých opatření, a to pro školství znamenalo, že se konečně vrátili žáci do škol.

Od 10. května došlo k rozvolnění i v Jihomoravském kraji a do školy mohli nastoupit také žáci 2. stupně. Na 1. i 2. stupni probíhala rotační výuka. Stále musely být dodržovány homogenní skupiny a žáci se nesměli navzájem mísit (např. v cizích jazycích nebo ve volitelných předmětech). Po celou dobu pobytu ve škole museli mít nasazený respirátor nebo roušku. Také výuka tělesné a hudební výchovy probíhala v omezeném režimu. Žáci 2. stupně byli v době přítomnosti ve škole dvakrát týdně testováni. U žáků 1. stupně se s účinností od 3. května snížil počet testování antigenními testy na jedenkrát týdně.

#aktualne

ZŠ od 17.května:

- první stupeň bez rotací v celé ČR
- druhý stupeň (vč. nižších ročníků víceletých gymnázií) ve vybraných krajích* bez rotací

*Královéhradeckém, Karlovarském, Plzeňském, Středočeském, Libereckém, Pardubickém a Praze

Robert Plaga

Hned následující týden, tedy od 17. května došlo ke změně organizace výuky na 1. stupni. Od tohoto dne se všichni žáci 1. stupně vzdělávali prezenčně.

#aktualne

II. stupeň ZŠ od 24. května:

- v celé ČR bez rotací (platí i pro nižší ročníky víceletých gymnázií)
- v případě AG testů se žáci budou testovat 1x týdně

Robert Plaga

Od 24. května se vrátili do školy také všichni žáci 2. stupně, a tak se po velmi dlouhé době vyučovalo ve všech třídách.

Žáci i učitelé byli rádi, že spolu mohou konečně normálně komunikovat, vyučování se vrátilo do běžného režimu. Doba, kdy se vyučovalo distančním způsobem, byla zejména na 2. stupni velmi dlouhá. Udržet pozornost a motivaci k učení bylo velmi

těžké, i když se učitelé snažili zpestřovat online hodiny i úkoly v Moodle různým způsobem.

Jeden z projektů probíhal v českém jazyce v 6. ročníku. Zapojili jsme se do projektu Ústavu pro jazyk český AV ČR v Brně. Název projektu byl Nářečí kolem nás. Žáci po celé jaro vyhledávali ve svém běžném životě nářeční slova. Pak jsme společně tvořili slovníčky, vzniklo i vypravování plné nářečních výrazů. Naše práce budou příští rok zveřejněny na výstavě, kterou Ústav pro jazyk český připravuje.

Nářečí kolem nás – slova z Rosic a okolí

Domácí úkol z češtiny

Konečně pátek. Online výuka skončila, vypínám počítač a vyrážíme za babičkou a dědou.

„Kdy už tam budeme?“ zeptám se otráveně mámy s tátou. „Petříku...za chvíli,“ odpoví mi maminka. „Maruško, není ti špatně?“ zeptá se starostlivě mé mladší sestry. „Ne, nudím se,“ odpoví. Maruška už před půl hodinou upustila na zem panenku, na kterou ze sedačky svýma krátkýma rukama nedosáhla, a tak jen koukala z okýnka. Najednou se mi před očima objeví známá křižovatka. „Jééé, už tam budeme!“ vypísknu nadšeně. Maminka se pobaveně usměje. Odbočíme doprava a po chvíli už parkujeme před vesnickým stavením.

Vystřelím z auta a pádím si to rovnou za babičkou, která na zahrádce zalévá květiny. „Babí,“ zapištím a padnu ji kolem krku. „Jéé, můj nejoblíbenější vnouček je tu,“ zajásá. Je to jednoduché vybrat si nejoblíbenějšího vnoučka, když jsem jediný. Babička mě obejmě a tvář mi osype velkými mlaskavými polibky. „Fuj“ postěžuju si a otřu si vlhké tváře. „Tak co ta škola přes počítač, netrápí vás moc?“ ptá se starostlivě babička. „Jde to, ale dostali jsme takový divný úkol do češtiny. Máme si povídat s prarodiči a hledat nějaká nářeční slova nebo co. Moc nevím, co s tím.“ „Určitě na něco přijdeme,“ uklidňuje mne babička.

„Kde je děda?“ zeptám se nedočkavě. „V kůlně,“ odpoví babička s úsměvem. Odeberu se tedy do kůlny za dědou. Vždy když tu jsem, pomáhám mu s chlapskými pracemi. Maruška by to nezvládla, a tak je s babičkou. „Ahoj dědo,“ pozdravím. On se otočí. „Aaa, Petříku. Už jsi tady. Počkej, **rožnu** tu, ať na tebe pořádně vidím.“ Nahmatá vypínač. Najednou uvidím dědečka s velkým úsměvem na tváři. Má svůj parádní knírek ostatně jako vždy. „Co budeme dělat?“ zeptám se ho. Už se těším až budeme zase něco opravovat. „No, dneska nás čeká velká **hokna**. Babička včera zlomila **pometlo**. Byl to **aušus**. Takže ji budeme muset zařídit nějaké nové. Musíme okopat záhonky, abychom mohli zasít mrkve a hrášek. A jako poslední úkol tady máme úklid. Včera večer jsem si vysypal svůj **vercajk**. Naházel jsem ho do **kyblu**, ale tam nepatří. Budu ho muset naskládat do kufříku,“ povzdechne si. „Tak jdeme na to,“ vykřiknu plný odhodlání.

Jakmile s dědečkem uděláme všechnu práci, je už šero, a tak jdeme za babičkou a Maruškou dovnitř. „Maruško, podej mi **vařéku**. Zamíchám tu **máčku**.“ Ach jo. Zase vaří. Ty ženský snad nic jinýho neumí. Nemůžu si stěžovat. Babička vaří líp než u nás ve škole. „Petříku, obuj si **fusekle**. Už nejsi venku. Je tu navíc trochu zima. A tady máš ještě **cukle**,“ rozkáže mi dědeček.

Venku jsem chodil naboso. Je to lepší. Mám rád chodit naboso. Obul jsem si tedy ponožky i pantofle a vydal se do kuchyně. Dědeček už seděl u stolu. „Tak Maruško. Dej Petříkovi na talíř **erteple**, **véco** a koprovku. Na, tady máš **šufánek**.“ Maruška mi opatrně naloží jídlo. „Tak a teď přikryj hrnce **křidlama**, utři si ruce **šnuptychlem** a můžeme jíst.“ Maruška tak učiní a sedne si ke stolu. Já se posadím na židli vedle ní. Mňam, koprovku mám rád. Babička to moc dobře ví, a proto mi ji vždy uvaří.

„Budete nám vyprávět příběh?“ zeptá se Maruška. „Jooo, příběh,“ zajásám. Babička s dědou vypráví nejlepší příběhy. Znájí se už dlouho, a tak toho spoustu zažili. „O lesním netvorovi?“ zeptal se dědeček. „Joooo!“ vyjeknu nadšeně. Málem mi z pusy vypadne brambora. Babička pohoršeně mlaskne. „Ne, já se bojím,“ zakňourá Maruška. „Když se budeš moc bát, můžu tě chytit za ruku,“ nabídne jí. Ona letmo kývne.

Babička se usměje a začne vyprávět. „Takže. S Martinem, teda z vašim dědečkem jsme potkali lesního netvora, když jsme byli ještě děti. Tehdy jsem se jen tak **bloncala dědinó** a potkala ho s jeho kamarády. Vyprávěl mi o hrozném netvorovi se zohaveným obličejem, který kulhá a má vždy po boku psa, který zabije každého, kdo vstoupí na jeho území. Tedy do lesa. Nikdo proto do lesa nechodil, protože se bál.“ „Já se ale nebál,“ prohlásí děda. „Ty jsi byl ten největší **babitel**,“ babička nad tím jen mávne rukou. Asi na to má jiný názor. Podle mne je dědeček odvážný. I když se lekne malé myšky. „Měla jsem svůj **fištrón** a řekla jsem si, že do lesa stejně půjdu. Váš dědeček šel se mnou. Šli jsme v noci, aby nás nikdo neviděl a já skákala z okna.“ „Skákala z okna?“ vydechne udiveně Maruška. „No ano. Spala jsem na **hůrce**, měla jsem tam svůj **kumblek**. Dala jsem si na zem **zhlavec** a **duchnu**, abych dopadla do měkkého, a skočila jsem.“ Maruška vytrěští oči. Babička je taky hrdinka, ale tentokrát opravdická. „Loudali jsem se s dědečkem lesem. Pod nohama mám křupaly klacky. Bylo to kapku děsivé. Najednou se kolem nás prohnal velký černý pes. Oba jsme se lekli. Věděli jsme, že lesní netvor má psa, který chodí všude s ním. A tak když tam byl pes, musel být někde i netvor.“ Trhavě jsem se nadechl: „To muselo být děsivé.“ „Váš dědeček začal couvat a narazil přímo do něho“ vyhrkne babička dramaticky. Maruška vyjekne, a tak ji chytinu za ruku. Aby se tolik nebála. „Myslela jsem, že nás zabije nebo umučí, ale on nás jen pozval na čaj. Byl docela milý. V jeho chatě to smrdělo. Byla to hrozná **rychna**.“ „Smrdělo to tam jako starý **fusakle**,“ skočí jí do řeči dědeček. Začneme se všichni smát. „Tak takhle by se to taky dalo říct. Dal nám oběma takovou **šlichtu**, že se nedalo jíst. Naštěstí jsem s sebou měla kompot, a tak jsem ho nakrmila. Měl z toho moc velkou radost. Měla jsem v hlavě zmatek. Měl to být zlý netvor, a ne malý osamělý chlapík. Později jsme se dozvěděli, že to byl nešikovný vědec, kterému se nepovedl experiment. Bouchlo mu to přímo před obličejem, a proto nosil masku. V lese žil, aby si z něho lidi nedělali **šptóchlata**. A Scara? Toho měl proto, aby nebyl sám,“ dokončí vyprávění.

„Takže ty jsi kamarádka s lesním netvorem?“ zeptám se udiveně. „To my oba,“ odpoví dědeček. No páni. Babička s dědou jsou fakt hustí...

Večer si lehnu do babiččiných pruhovaných peřin. U babičky se vždycky spí tak dobře. Jsem úplně v klidu, domácí úkol jsem splnil jako nic. A ještě jsme se dobře pobavili. Je to zvláštní, myslel jsem si, že domácí úkoly mají sloužit k opakování a procvičení učiva. Někdy taky můžou pokazit plány na odpoledne. Ale že úkol dokáže vykouzlit úsměv na tváři celé rodiny, to jsem fakt netušil.

PS: Pro jistotu přikládáme malý slovníček, kdyby někdo něčemu nerozuměl...

rožnout – rozsvítit

hokna – práce

pometlo – koště

aušus – zmetek

vercajk – nářadí

kybl – kbelík

vařéka – vařečka

máčka – omáčka

fusekle – ponožky

cukle – pantofle

erteple – brambory

šufánek – naběračka

křidla – poklička

šnuptychl – kapesník

šprťóchlata – legrace

dědina – vesnice

bloncat – procházet se bez
cíle

fištrón – rozum

hůrka – půda

rychna – zápach

zhlavec – polštář

duchna – peřina

šlichta – nedobré jídlo

babitel – zbabělec

kumblek – podkrovní
pokojík

Text napsala. **Daniela Franzová, 8. B**

Slova shromáždili: **Eliška Dolejšová, Tereza Hutařová, Liana Levová, Tomáš Hošek, Milana Berets, Nella Čierná, Barbora Němcová, Kryštof Příbyl, Štěpán Rozík**